

*Драгош Петровић
Предраг Крејић*

Српски и југословенски дипломатски представници у Сједињеним Америчким Државама 1917–1945

Рубрика Галерија у овом броју часописа Архив посвећена је диплома-тама који су били на челу посланства Србије и Југославије у САД, у периоду од отварања посланства 1917. до доласка првог амбасадора социјалистичке Југославије 1945. године. Осим биографија посланика дате су и биографије службеника посланства који су као секретари или саветници, краће или дуже време, у периоду престанка дужности једног посланика и до доласка другог, вршили дужност отправника послова.

Љубомир М. Михаиловић

(Београд, 14. август 1874 – Београд, 23. јануар 1957)

правник, дипломата

Школовао се у Београду и Паризу. У дипломатској служби у Цариграду, Битољу и Скопљу налазио се од 1899. до 1918, од средине 1912. био је отправник послова у Риму где се у време Првог светског рата 1914–1916. залагао за формирање Југословенског одбора и његову сарадњу са владом Краљевине Србије. Октобра 1916. унапређен је за првог посланика Краљевине Србије у Вашингтону где је јануара 1917. отворио посланство у САД. Међу југословенским иселјеницима у Америци неуморно је радио на југословенској пропаганди и прикупљању добровољаца за Солунски фронт. Због неслагања са политиком председника владе Николе Пашића поднео је оставку јула 1918. После Првог светског рата приступио је Демократској странци Љубе Давидовића и 1925. изабран је за народног посланика.

Јеврем Симић

(село Оклетач, рачански срез, 29. јануар 1876 – Рим, 29. јун 1936)
правник, дипломата

Школовао се у Шапцу, Београду и Бечу. Примљен је у државну службу децембра 1903. и прве године дипломатске каријере провео је у српским конзулатима на југу у Скопљу, Битољу, Солуну, Драчу, а затим у посланствима у Риму, Паризу, Цариграду, Петрограду. У току Првог светског рата премештен је у Вашингтон где је крајем 1918. био привремени отпрањник послова. Доцније је службовао у Цариграду, Варшави и Ватикану где је на дужности умро.

Др Славко Ј. Грујић

(Београд, 15. фебруар 1871 – Лондон, 23. март 1937)
правник, дипломата, добротвор

Потицао је из уважене породице државника и дипломате Јеврема Грујића. Завршио је школовање у Паризу где је 1898. и докторирао. У дипломатску службу примљен је 1894. Налазио се на одговорним местима у посланствима Краљевине Србије у Цариграду, Атини, Петрограду и Лондону. У време пријема аустроугарског ултиматума јула 1914, у одсуству председника владе Николе Пашића, написао је одговор на ултиматум. Током евакуације 1915. организовао је превођење избеглица са албанске обале на Крф и у Француску. Унапређен је 1916. за посланика у Берну, где се истакао живом дипломатском и хуманитарном активношћу. Са Међународним комитетом Црвеног крста у Женеви и са супругом Мејбл Грујић уложио је велике напоре да се помогне становништву у окупираној Србији. Средином 1918. наименован је за посланика у Вашингтону где је службовао од јануара 1919. до септембра 1922. Повратком у земљу активно је учествовао у раду разних хуманитарних друштава. После смрти краља Александра I Карађорђевића постао је маршал двора, али је већ средином 1935. постављен за посланика у Великој Британији и истовремено акредитован у Холандији.

Др Анте Пијус Тресић-Павичић

(Врбања, острво Хвар, 10. јул 1867 – Сплит, 27. октобар 1949)

правник, дипломата, књижевник

Школовао се у Далмацији, Котору и Бечу где је докторирао на Филозофском факултету, а потом је студирао на Правном факултету у Грацу. Радио је на просвети и залагао се за ослобођење југословенских народа као књижевник, новинар, народни посланик у Аустро-Угарској. Објавио је многобројна књижевна дела – од поезије, драма које су игрane у позориштима већих словенских градова, приповедака до филозофских дела. У току Првог светског рата неко време је био затворен јер се залагао за уједињење Јужних Словена. Истицан је као један од „твораца народног и државног јединства.“ У уједињеној држави Краљевини СХС јануара 1920. постављен је за посланика у Мадриду, а одатле је у септембру 1922. отишао за посланика у САД. У Вашингтону је остао до априла 1927. По повратку у Београд стављен је на располагање и пензионисан 1931. године.

Војислав Антонијевић

(?, 13. март 1874 – ?, 7. август 1946)

дипломата, министар, новинар

Школовао се у Крагујевцу, матурирао у Београду где је дипломирао на Филозофском факултету. Крајем 1899. постао је званичник МИД-а. Припадао је првој генерацији професионалних новинара и сарађивао је у *Српским новинама*. Извесно време је био заменик шефа пресбирора МИД-а. Радио је у дипломатским представништвима Краљевине Србије у Лондону, Бечу, Риму и Мадриду. Учествовао је у склапању југословенско-италијанског уговора о пријатељству од 27. јануара 1924. На дужности посланика у САД налазио се од априла 1927, али се у Вашингтону задржао свега годину дана. Тридесетих година радио је у Београду као начелник одељења у Министарству иностраних послова и опуномоћени министар.

Бранко Г. Аџемовић

(Трстеник, 10. мај 1888 – Вашингтон, 25. август 1962)

дипломата

Рођен је у учитељској породици. На Правном факултету у Београду дипломирао је 1912. Радио је у Министарству финансија и Хипотекарној банци. Учествовао је у Балканским и Првом светском рату као подофицир. По ослобођењу земље радио је у суду, а од 1920. службовао је у југословенским конзулатима у Денверу и Њујорку. Премештен је у посланство у САД и неколико месеци током 1928. био је отправник послова у Вашингтону. Доцније, био је шеф кабинета министра иностраних послова, службовао је у Марсеју и Солуну, а очи рата постављен је за посланика најпре у Анкари, а потом у Каиру. У току Другог светског рата налазио се у Кејптауну на нижој дужности. Писао је чланке о југословенским колонијама у САД и бавио се песништвом. После рата, у емиграцији је предавао на Барт колеџу у држави Њујорк.

Др Божидар Пурић

(Београд, 6/19. фебруар 1891 – Чикаго, 28. октобар 1977)

председник владе, министар, дипломата

Школовао се у Београду, студирао у Паризу где је и докторирао. Прикључио се српској војсци 1912. као добровољац, придодат је француској мисији на Крфу, а затим Српском добровољачком корпусу у Русији и Румунији. Крајем 1916. ступио је у дипломатску службу. Упућен је у Вашингтон, затим у Сибир у Владивосток, потом у Сан-Франциско, Чикаго, Берлин и поново Вашингтон где је од априла 1928. до маја 1929. као саветник посланства обављао дужност отправника послова. Почетком тридесетих службовао је у Лондону, одакле је премештен за начелника Политичког одељења и за помоћника министра иностраних послова Богољуба Јевтића. Био је посланик у Паризу 1935, а у Берну 1938. године. Капитулација Француске затекла га је на дужности у Паризу, а потом је прешао у Виши. Августа 1943. именован је за председника југословенске владе у Лондону. Маја 1944. његова влада је пала због енглеског притиска, пошто он није желео да ускрати подршку генералу Михаиловићу и прихвати сарадњу са вођством партизанског покрета у Југославији. После рата живео је у Лондону и Чикагу, где је постао секретар Српске народне одбране, уредник листа *Слобода* и члан редак-

ције *Американског Србобрана*. Бавио се песништвом и писао је о југословенским исељеницима у Америци.

Др Леонид Питамиц

(Постојна, 15. децембар 1885 – Љубљана, 30. јун 1971)
професор права и ректор Љубљанског универзитета, дипломата

Студирао је право и филологију на више европских универзитета, права је докторирао у Бечу где је радио као доцент за међународно и аустријско државно право. Био је ванредни професор на Универзитету у Черновцима 1918. По формирању Универзитета у Љубљани 1919. изабран је за редовног професора Правног факултета, чији ће бити и ректор. Као правни експерт био је члан Делегације Краљевине СХС на Мировној конференцији у Паризу и затим члан Комисије за разграничење са Аустријом. Године 1920/21. налазио се на челу Покрајинске владе Словеније. Двадесетих година повремено је био заменик делегата Југославије на Скупштини Лиге народа у Женеви. Изабран је за југословенског представника при Сталном међународном суду у Хагу. Као посланик био је на дужности само у САД од маја 1929. до маја 1934. У време службовања у САД постао је почасни доктор и члан неколико америчких универзитета и удружења. Изабран је и за члана Паневропског комитета. По завршетку дипломатске службе вратио се универзитетској каријери. После Другог светског рата сматран је за једног од највећих стручњака за међународно право у Европи. Објавио је бројне радове из међународног права и филозофије права.

Божидар П. Стојановић

(Београд, 24. фебруар 1894 – ?)
правник, дипломата

Завршио је Правни факултет у Београду, студирао у Поатјеу, запослио се у МИП-у и 1922. докторирао у Паризу. Службовао је у Софији, Паризу, Бриселу, Берлину и Вашингтону. Почетком и до средине 30-их радио је у Њујорку, Сан Франциску и Вашингтону где је од маја 1934. до октобра 1935. вршио дужност отправника послова. После је службовао у Буенос Ајресу, поново у Њујорку, а пред рат у Скадру. Крајем 1941. успео је да се пребаци у Лондон где га је јула 1942. влада наименовала за делегата Црвеног крста КЈ у Јужној Америци. Од априла 1943. налазио се на функцији генералног конзула у Кејптауну. Пензионисан је октобра 1944. и остао је у емиграцији.

Константин А. Фотић

(Шабац, 4/17. фебруар 1891 – Вашингтон 14. фебруар 1959)
правник, дипломата

Школовао се у Шапцу и Београду, студирао у Бордоу и докторирао 1914. у Паризу. Учесник је Балканских и Првог светског рата, из којих је изашао као коњички капетан прве класе. Крајем 1915. прешао је у дипломатску службу и постао један од најистакнутијих дипломата Краљевине Југославије. Током рата службовао је на Крфу, у Берну и Паризу. На Конференцији мира у Паризу био је секретар Делегације КСХС. Службовао је у Бечу, Лондону и при Генералном секретаријату Друштва народа у Женеви где је једно време био стални делегат Југославије. Обављао је дужност директора Политичког одељења МИП-а, а 1930. постао је помоћник министра иностраних послова. Учесник је више међународних конференција. Октобра 1935. стигао је у Вашингтону где је остао до краја каријере, најпре као посланик, а од септембра 1942. по подизању ранга дипломатског представништва и као први амбасадор Југославије у САД. Шубашићева влада га је пензионисала у лето 1944. због подршке покрету генерала Драже Михаиловића. После рата био је близак српским емигрантским круговима. Написао је мемоаре о Другом светском рату.

Др Иван Франгеш

(Загреб, 8. новембар 1899 – ?)

правник, дипломата

Школовао се у Загребу. У дипломатији је од децембра 1923. до Другог светског рата био на разним дужностима у МИП-у, као и по дипломатским представништвима у Атини, Бечу, Њујорку, Сан Франциску и Вашингтону где је у току лета 1936. довршио студије које је уписао у Америци. Априлски рат затекао га је у Лондону одакле је средином 1942. поново премештен у посланство у Вашингтону. По одласку амбасадора Фотића 1944. постао је отправник послова посланства у Вашингтону. После рата остао је у емиграцији.

Станоје Св. Симић

(Београд 16/29. јул 1893 – Београд, 26. фебруар 1970)
правник, дипломата, министар и политичар

Рођен је у породици професора, народног посланика и дипломате Светислава Симића. Школовао се у Београду и Пироту. Правни факултет завршио је 1919. у Београду. Током 1915. штампао је *Југословенски гласник*, за који је писао и чланке. После рата започео је дипломатску каријеру. Био је на разним дужностима у Бриселу, Будимпешти, Тирани, Корчи, Задру, Паризу, Братислави, Анкари, Стокхолму, а 30. новембра 1942. постављен је за амбасадора у Москви. Определио се 1944. за НОП и априла 1945. постављен је за амбасадора у САД. Тамо је остао до марта 1946. када је постао министар иностраних послова ФНРЈ. Ту дужност је обављао до 31. августа 1948, када је прешао на нову функцију у влади ФНРЈ.